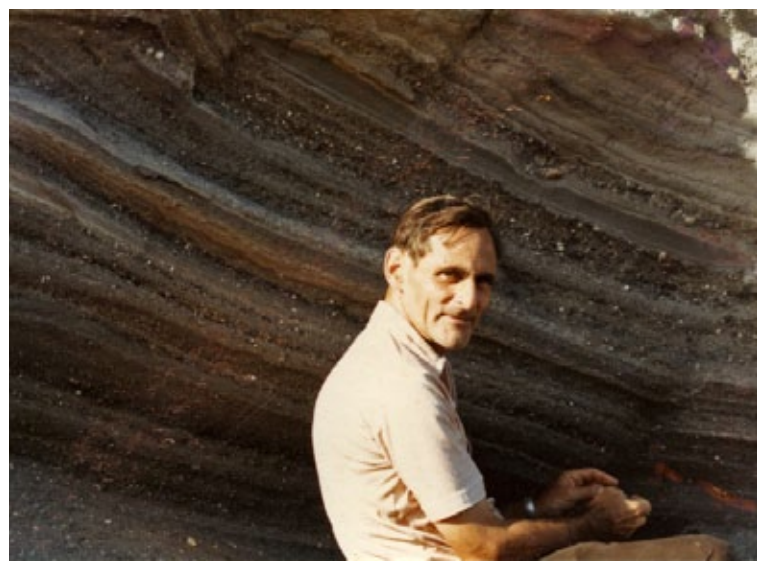

Jarðfræði og Norðfjarðargöng

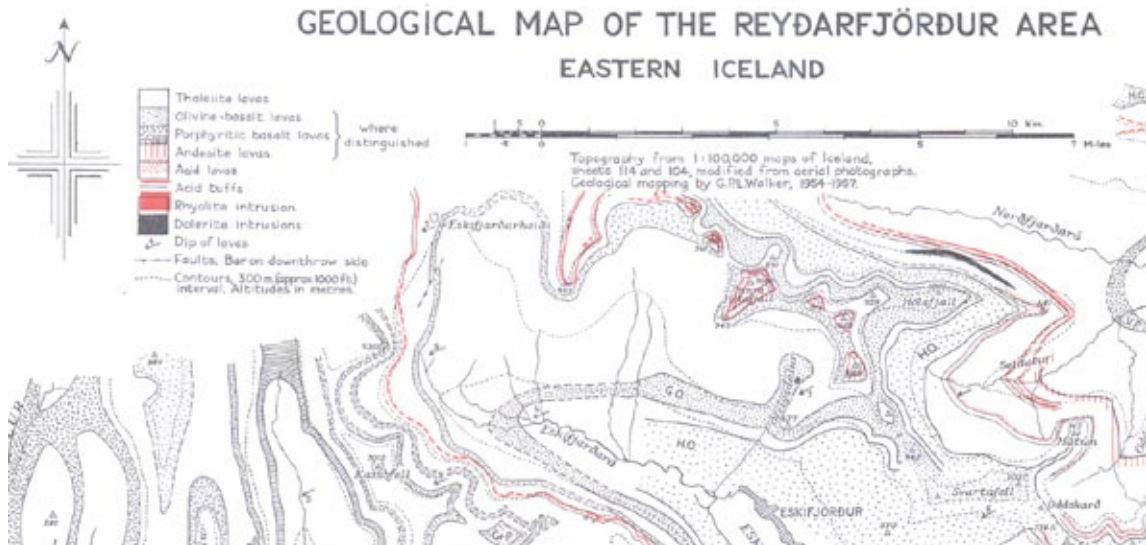
Arna Silja Jóhannsdóttir, þjóðfræðingur og verkefnastjóri hjá Breiðdalssetri skrifar hér um rannsóknir George Walkers sem tengjast Norðfjarðargöngum.

George Patrick Leonard Walker fæddist í London á Englandi 2. mars 1926 og nam jarðfræði við Queens háskólann í Belfast á Norður-Írlandi og tók þar bæði bakkalárs- og meistaraþróf 1948 og 1949. Eftir það lauk hann doktorsþrófi við háskólann í Leeds á Englandi árið 1956. Doktorsritgerð hans fjallaði um holufyllingar í tertíeru blágrýtislögunum í Antrim-Héraði á Norður-Írlandi, en þar er mikið um geislasteina, kvartssteindir og kalsít eins og er í tertíera jarðlagastaflanum hér á landi. Walker sem var sannarlega ötull fræðimaður, hlaut síðan annan dokortitil við háskólann í Lundúnum. Walker fór víða um heim og

sumarið 1954 kom hann til Íslands í fyrsta sinn. Landið hafði greinilega náð að fanga hug hans og hjarta því ári síðar hratt hann umfangsmiklum jarðfræðirannsóknum í framkvæmd hér á landi. Í aðsögu voru merkilegir tímar í sögu íslenskra jarðvísinda, því varla voru fleiri en 5 jarðfræðingar starfandi á landinu um þetta leyti. Hugðist hann leggja stund á rannsóknir á holufyllingum í blágrýtishraunlagastaflanum á Austfjörðum (sem hann og gerði), en strax kom hann samt auga á ótal aðra þætti í gerð þessa jarðlagastafla sem ekki voru síður áhugaverðir en holufyllingarnar og sneri hann sér

G.P.L. Walker

Jarðfræðikort af Reyðarfirði og nágrenni frá Walker, sjá einnig nýlegt kort af sama svæði frá Vegagerðinni.

þá að alhlíða rannsókn á honum og kortlagningu hans.

Walker var einn fremsti jarðfræðingur og eldfjallafræðingur heims og tók á sínum tíma við heiðursdoktorsnafnbót við Háskóla Íslands. Hann lagði meiri skref til íslenskra jarðvísinda en nokkur annar erlendur maður og hafði landið sömuleiðis sett mark sitt á hann, eða líkt og hann sagði sjálfur: „Ísland kenndi mér jarðfræði“.

Nú er runnin upp sú stund sem flestir Austfirðingar (og jafnvel fleiri) hafa beðið með mikilli óþreyju. Hafin er framkvæmd á gerð nýrra Norðfjarðarganga og hefur hún að sjálfsögðu mikið með jarðfræði að gera. Áður en jarðgangagerð getur hafist þarf frumrannsókn að liggja fyrir. Einkum þarf jarðfræðileg kortlagning á gerð og legu jarðlaganna að vera fyrir hendi til þess að verktakar geti áttað sig á aðstæðum sem búast megi við í gangagerðinni. Því er mjög heppilegt að Walker hafi búið til fyrsta alvöru jarðfræðikortið (sjá mynd) af svæðinu og því má ef til vill segja að gögn hans liggja nú til grundvallar að

framkvæmdunum. Þessi merku gögn (ásamt flestum hans gögnum, greinum, steinum og veraldlegum eigum) má nú finna á Breiðdalsvík, nánartiltekið í Breiðdalssetri.

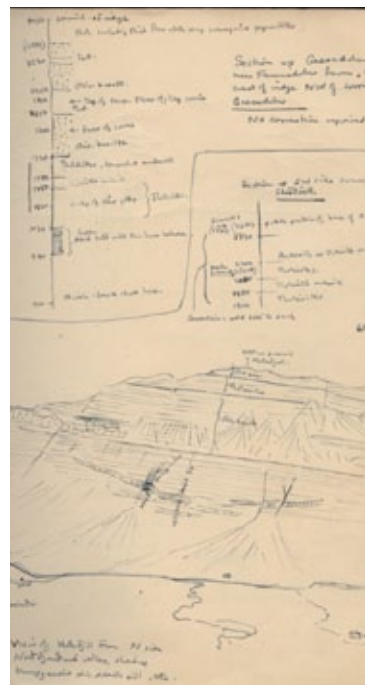
Málvísinda-, sögu- og jarðfræðistofnunin Breiðdalssetur er tiltölulega ný af nálinni og hefur nú starfað í um það bil 5 ár. Eftir andlát Walkers áskotnaðist setrinu hvorki meira né minna en 2 tonn af rannsóknargögnum og hlutum úr eigu hans, fyrir tilstilli fyrrverandi nemanda hans, Ómars Bjarka Smárasonar og fjölskyldu Walkers. Þar hefur hann verið í heiðri hafður

æ síðan og er starfsfólk setursins langt komið með vinnslu á gögnunum og fyrir skemmstu var grennslast fyrir um hvort eitthvað myndist þar um Norðfjarðargangasvæðið. Þá fannst skemmtileg teikning í feltbók Walkers frá árinu 1957 sem sýnir Hólaflall, en göngin munu einmitt liggja í gegnum fjallið, gegnt eyðibýlinu Tandrastöðum, en til gamans má geta þess að þar hafði Walker oft næturstað í tjaldi sínu sumarið 1957. Sama sumar vann hann að rannsóknum á svæðinu sem hann birti svo niðurstöður úr í greininni „The Geology of the Reyðarfjörður Area“ tveimur árum síðar, en þar má einnig finna áður nefnt kort (sjá mynd).

Austfirskum bændum hefur sjálfsagt þótt hann „kynlegur kvistur þar sem hann tjaldaði í túnfætinum hjá þeim og hljóp á fjöll til að athuga grjót og berglög“ og hafði oft heyrst sá orðrómur að þarna væri þýskur njósnari á ferðinni. Ef til vill eru einhverjir sem muna enn eftir honum, gangandi um fjöll og firnindi.

Heimildir

Páll Imslund. „Prófessor G.P.L. Walker á Hawaii sæmdur heiðursdokortitli við Háskóla Íslands og nokkur orð um jarðfræðirannsóknir á Íslandi“. *Náttúrufræðingurinn*, 1. október 1988, 199-211. „Ísland kenndi mér jarðfræði“. *Morgunblaðið*, 22. október 1988, 28-29.

Teikning úr feltbók Walkers

Glæsilegir ítalskir útistölar

Vönduð ítölsk hönnun á útistöllum sem henta vel við íslenskar aðstæður. Veðurþolnir og sterkir úr hágæðaplásti, en engu að síður léttir og stafanlegir.
Litir: Grár - mosagrænn

AUGLÝSINGASÍMI
578-1190